

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtek v mesecu.

Naročnina
stane

80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnika«
Poljanska cesta 58.

Oglasila

delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 5.

V Ljubljani, 10. januarja 1894.5

Letnik I.

Ali je treba beračev?

Nehoté vriva se to vprašanje človeku. Ali je treba beračev? Oglejmo si nekoliko razmere, katere prevladujejo današnji civilizovani svet, primerjajmo jih z napredkom človeštva in k namenu človeka na zemlji, pokličimo si še v spomin nauk Kristusov »ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe« in potem sodimo, ali je treba beračev? Ubogi so bili vedno na zemlji. Naš Odrešenik je sam rekel: »Uboge imate vselej med seboj« (Jan. 13, 8.) in res je imel vsak čas reveže, ki so po vlastnem zadolženju ali zaradi drugih vzrokov bili navezani na pomoč drugih ljudi. Najmanj jih je bilo v stari izraelski državi, dokler se je popolnoma izvrševal božji, po Mojzesu razglašeni zakon. Po tem zakonu je moralo namreč polje vsako sedmo leto počivati, kar je vzrastlo na njem, je pripadalo ubožcem in ptujcem. Vsacih petdeset let so se pa vrnila vsa zemljišča in vse hiše, ki so bile med tem časom prodane, prejšnjim lastnikom ali njihovim naslednikom. To leto, ki je bilo v resnici sveto leto, leto svobode in odpuščanja, so se odpustili vsi dolgov in dolžniki, ki so bili zavoljo dolgov v sužnosti so se osvobodili. — Oj, ko bi še v naših časih veljale take naredbe!

Dan na dan se množe reveži; nepregledna četa ljudi, ki si od vrat do vrat išče živeža, vedno bolj narašča, tako da bo kmalu dve tretjini ljudi navezanih na dobrodelnost. Prav je sicer, da se dobrodelni zavodi vedno bolj množe, toda žalostno in značilno je pri tem 1. da se množi tudi vedno bolj njihova potreba in 2. da jih večinoma vstana navljajo — reveži sami! Bogatini najraje po raznih zborih glasujejo zanje, to je blagohotno prikimajo, da se sme denar iz davkov vporabiti v ta namen, zato da njim ni treba ničesar dati. Taka družba je bolna, koder je toliko ljudi prepuščenih samo tako imenovani milosti drugih.

Da se nahaja na svetu toliko ljudi, ki so prisiljeni prositi vsakdanjega kruha je velika krvaveča rana na telesu človeštva. Ta rana jasno priča, da vsa prosvetljenost in bogastvo devetnajstega stoletja, ne more zalečiti te navidezno neozdravljive bolezni. Nasprotno je res; se-

danja moderna in brezverska, visoko leteče olikana človeška družba, napolnena z duhom samoljubja, prizadeva si, v svoji slepi, ošabni neusmiljenosti do bližnjega, kolikor največ mogoče, povečati in shujšati to sramotno rano — ubožstva.

Odkar so iznašli parni stroj in z njim razne druge stroje, s katerimi se izdelujejo razni izdelki na veliko, kateri so se poprej izdelovali s prostimi rokami raznih rokodelcev, je na svetu vključ temu, da se sedaj veliko več vrst blaga izdeluje kakor poprej, čimdalje manj zaslужka in dela. Vzrok temu je, da se stroji izrabljajo le v sebično pristransko korist posameznih kapitalistov na škodo drugih ljudi.

Bolj srečni so mislili in še mislijo nato, kako bi se s pomočjo teh iznajdb najbolj okoristili, niso pa mislili pri tem na svojega bližnjega. In tako so toliko časa mislili in delovali na to, da so naposled vstvarili sedanje žalostne družbinske razmere. Iznajdbe strojev izpopolnovali so se vedno bolj in bolj, in z iznajdbami ravno v isti meri, rastlo je tudi samoljubje in nenasitna lakomnost raznih kapitalističnih tovarnarjev in podjetnikov.

Delo na roke izplačevalo se je čimdalje manj, ker se je s strojem izdelovalo veliko hitreje in ceneje. Vsled tega velikanskega kosanja strojev s prostimi rokami opešalo je prej cvetoče rokodelstvo, množilo pa se je število nemaničev od dné do dné. Še bolj pa, kakor tekmovalje med strojem in prostimi rokami, je tekmovalje med strojem in strojem, in pa pohlepna dobičakželjnost nenasitnih kapitalističnih kramarjev, vzrok današnje socialne revščine. Vsakdo išče vničiti drugega s tem, da izdeluje svoje blago hitreje in prodaja ceneje, kakor drugi; s tem pa jemlje vrednost blagu in delu. Ker vsled nizke cene blaga v njegovih očeh delo ni več toliko vredno, ker pri bolj plačanem delu ne more v ceni tekmovali z drugimi ljudmi svoje vrste, pa prav brez vsakega človeškega čuta zniža plačo svojim delavcem, ne meneč se zato, ali bodo mogli živeti ali ne, samo da on doseže svoj cilj. To pa še ne zadošča. Morda se da še kaj prihraniti, in hajdi, odpusti nekaj delavcev iz dela, tiste pa, ki še ostanejo prisili, da morajo nadomeščati odpuščene ljudi. In tako se v eni vrsti znižuje zaslужek, zmanjšuje število delavcev, in zvišuje

izrabljevanje delavskih močij. Toda človeška moč le en čas trpi, posebno pri takih razmerah, in ko se izrabi, ni je več. Kaj pa potem? Marsikdo bi mislil in to bi bilo tudi pošteno, »saj bo gospodar tako dober in bo skrbel za človeka, ki je vse moči pustil v njegovi službi.« Toda to je velika zmeta, sedanji kapitalisti računajo samo s tem, kar »nese;« kar ne nese, ne morejo rabiti, — in tako tudi človeka, ko se je izrabil, ne potrebujejo več ter ga brez milosti prepuščajo usodi in pa dobrim ljudem. »Pojdi kamor hočeš«, je navadno zadnja beseda, ako ga je morda tak revež pri slovesu s solzami v očeh prašal »kam pa hočem sedaj iti? Od česa hočem živeti? — Tako se ustvarjajo v sedanjem prosvitljenem devetnajstem stoletju berači in tako služijo iznajdbe človeškega uma in pridnosti, vsled neodpustne sebične lakomnosti posameznih kapitalistov v prokletstvo človeštvu. Ali je pa tega treba? Mi, ki se trudimo odpraviti te napake na podlagi krščanske pravičnosti, trdimo, da tega ni treba, da je to krivično. Čudo našega stoletja je, da imamo tako ogromno število onemoglih revežev poleg neizmernega bogastva posameznih ljudi. Krivično je n. pr. če se razni milijonarji valjajo v bogastvu (n. pr. Gudovo (Gould) premoženje znaša 37500 milijonov frankov, Mekijevo (Mackey) 12.000 mil., Rotsildovo nad 1000 mil., Vanderbildtovo 625 mil. Od 100 do 500 milijonov ima 7 oseb; 700 oseb ima več nego 10 milijonov in manj nego 100 mil. Manjši se že več ne štejejo). Krivično je dalje, če n. pr. nekatere pevke po gledališčih »zaslužijo« na tisoče na leto, če razkošno življenje po velicah mestih od dné do dné napreduje tako ostudno in nesramno, da se dá jedino primerjati s sódomskim in gomorskim. Samogoltna pohlepnost in razuzdana samopašnost izvirajoča iz popolnega brezverstva, se povsod kaže. Toda to ne sme in tudi ne more tako ostati, ker po tem potu se mora uničiti popolnoma vsako blagostanje. Da se pa popolno uničenje blagostanja zabrani, in sedaj uničeno popravi, potreba je, da se ljudje sami ganejo, in glasno ter najodločneje zahtevajo predruženja obstoječih razmer. Pred vsem je treba več žive, dejanjske vere, cerkvi svobode, Bogu in njegovim zapovedim veljave v javnem življenju! Države pa morajo poleg tega skrbeti, da prvič zabranijo ali vsaj omejijo svobodno konkurenco in z njo uničenje vrednosti dela. Dalje mora biti skrb države, da bi bil vsak, kdor dela, zavarovan za slučaj bolezni, onemoglosti in nezgod, in sicer naj bi v teh slučajih dobival vsak toliko, kolikor je imel preje zaslužka. Za slučaj onemoglosti naj bi se posebno skrbelo; država naj ustanovi zavod, delodajavci in delavci naj pa po svojih razmerah vplačujejo v. Napravi naj se davek na premoženje, na razkošnost v korist temu zavodu, iz katerega bi vsakdo, ko bi ne mogel več delati, dobil dosmrtno penzijo v znesku poprejšnjega svojega zaslužka. To naj velja za vse vrste delavcev, tudi za obrtne in kmečke. Skratka: vsa družba naj se preosnuje po krščanskih načelih. Tako samo bo mogoče rešiti človeštvo grozovite bodočnosti, ki se sedaj obeta: malo številce razkošnih bogatinov in

milijoni — njihovih sužnjev in kandidatov za beraški stan. Po krščanskih načelih urejena družba ne bo imela niti prevelikih bogatinov, niti prehudih revežev, marveč zmerno premoženje bo postalo splošno vsemu ljudstvu. Samo v takih razmerah je zagotovljen javni mir, ker le v taki družbi ne morejo imeti uspehov uporniki, ki vžigajo vstaje in prekucije med ljudmi. — Sedaj pa vidimo na lastne oči, kako se poprijemljejo zatirati nemaniči krivih naukov, kako srčejo sovraštvo do soljudij vase in kako upajo rešitve od dinamita in meča. Množica njihova vedno bolj narašča. Samo jedna pot je k mirni rešitvi vprašanj, katerim oni hočejo s silo priboriti odgovora, to je pot — krščanske preosnove vsega družabnega življenja.

Naša organizacija.

Ob novem letu.

Novo leto!

Tisoč mislij v glavi se poraja,
Tisoč čuvstev nam srce navdaja.
Prošlih časov se spomin nam vzbuja,
Jedna slika huda, druga huja:
Koliko je znojnih kapljic se prelilo,
Koliko je solz oči skalilo,
Koliko je dušo ran ranilo,
Koliko skrbij se je prebilo,
Koliko boleznij in stradanja,
In trpljenja in zaničevanja!

— — — — —
Malo rož in malo pesmij sladkih,
Malo bilo je stezic v tem letu gladkih,
Malo le prisrčnega veselja,
Maloktera spolnila se želja.
Staro leto nas še ni rešilo;
Ni nas osrečilo, ni vmirilo!

— — — — —
Novo leto!

Tajno in skrivnostno nam prihaja,
Kaj nam nosi? Strah nam v srcu vstaja,
Strah bodočih solz in ran, trpljenja,
Strah bolij neznanega življenja.
Toda strah ni sam. Z njim up se žari,
Up rešitve, zmage naši stvári.
Saj živi še Bog, naš Oče večni,
V njem budé se novi upi srečni.
In Marija še nas čuva verno,
Brani nas z ljubeznijo nezmerno.
Sila naših src še ni zaspala,
Četa je sovražna ni še vgnala.
Skup držimo, pa Boga molimo
In Mariji svojo stvar zročimo,
Svojo stvar in svojo zvezo sveto,
Pa prinese sreč nam novo leto!

Katoliško društvo za delavke že uspešno deluje. Vsako nedeljo ob 1/2 6 uri zvečer je redno zbo-

rovanje, katero se konča okoli 7. ure. Govore oskrbujeta zaporedoma gg. društveni predsednik in njegov namestnik. Prostorna društvena dvorana je polna do zadnjega kotička, in ako bode število udov tako rastlo, bode kmalu pretesna. Ta teden se je ob torkih in petkih pričel redni pouk v šivanju, katerega vodijo spretni šivilje — društvenice. — Kakor hitro bodo razmere dopustile, prične se tudi pouk v petju, predstavah in gospodinjstvu. — Dne 20. t. m. bode društvo slovesno obhajalo svoj prvi društveni praznik presv. Imena. Tem povodom bode v mestno-župni cerkvi pri sv. Jakobu zjutraj slovesna sv. maša, primeren nagovor in skupno sv. obhajilo za društvenice. Zvečer ob 1/6. uri bo slavnostno zborovanje. Govor je za ta večer prevzel veleč. gosp. dr. And. Karlin. Za govorom bode slovesna obljuba društvenc na društvena pravila, potem bodo sledile razne deklamacije in petje. Društvu so do sedaj kot udje-dobrotniki darovali p. n. gosp. kanonik Janez Rozman 40 kron; mestni župnik Martin Malenšek, mestna kapelana Mih. Bulovec in Andrej Plečnik, vpok. župnik Jak. Gruden, prof. Ant. Kržič so pristopili z letnim doneskom po 5 kron; dr. Jan. Krek, stolni vikar, 12 kron; župnik Josip Škofic 4 krone; kapelan A. Šinkovec 4 krone. Bog plačaj stotero!

Slovensko katoliško delavsko društvo ima svoj občni zbor dne 20. prosinca in vabi vse svoje člane, da se ga vdeležé v obilnem številu.

Javen shod je imelo slov. katoliško delavsko društvo minolo nedeljo v svojih prostorih. Vdeležil se ga je tudi dež. in drž. poslanec Fr. Povše, ki je temeljito zagovarjal delavske pravice in obljubil svojo pomoč. Obravnavale so se resolucije o volilni pravici v deželni zbor, o zavarovanju za starost in o škodi, ki jo delajo kaznenci svobodnim delavcem; vse so se jednoglasno sklenile. Shod se je tako-le vršil: Predsednik otvori shod ob 9. uri in predstavi vladnega zastopnika g. Vračko-ta. Prvi govornik Gostinčar je govoril o zavarovanju v starosti in onemoglosti. Pokazal je žalosten položaj delavcev, ko si ne morejo več sami prislužiti vsakdanjega kruha, in so primorani prijeti za beraško palico. Dandanes ima gospodar le toliko časa delavca, dokler je močan in zdrav; ko pa ne more in pridejo stara leta, potem pa, hodi, kamor hočeš — jaz te ne potrebujem; tako se glasi gospodarjeva zahvala. Kaj je z ubogim delavcem, ko je od vseh zapuščen brez vsake pomoči postavljen na cesto? Od hiše do hiše mora prositi, živeti od miloščine tujih ljudij, prebivati v hlevu, v nastilniku; to so najbitkejši ure njegovega življenja. In pri tem imajo še občine velike stroške. Govornik je nasvetoval, da bi naša dežela ustanovila deželno pokojninsko blagajno za stare in onemogle delavce vseh strok, v katere bi plačevali delavci delodajavci in dežela; nasvetoval je tudi, da bi se obdačile vse nepotrebne stvari, ki služijo v kratkočasje bogatinov; tisti denar naj bi šel v te deželne pokojninske blagajne in je predlagal primerno resolucijo, ki se je jednoglasno vsprejela. — Zatem nastopi tovariš Jakopič in našteva, v kolikih krajih po Ljubljani delajo kaznenci, pri tem ko je veliko poštenih družinskih očetov, ki nimajo

dela in morajo s svojimi družinami trpeti pomanjkanje; in nekateri gospodje še pravijo, da kaznenci ne jemljejo dela poštenim delavcem, kakor bi bili vsi tisti delavci nepošteni, katerim jemljejo kaznenci krub. Dandanes smo tako daleč, da ako boče delavec delo dobiti, bo moral prej storiti kako hudodelstvo. On nasvetuje, naj bi kaznenci delali tista dela, katera mora ubogi kmetič sam delati zastonj. Po svojem govoru predlaga resolucijo v tem smislu, ki jo vsi navzoči z navdušenjem vsprejmó. Tovariš Zeller govori o volilni pravici in dokazuje, kako velika krivica se godi na Kranjskem nižjim stanovom, in dokazuje s številkami, kako slab je ravno pri nas volilni red v deželni zbor, ker 10 velikih posestnikov ima že enega poslanca v dež. zboru; kmečkih volilcev pa mora biti okrog 2300, da imajo toliko pravice kot 10 veleposestnikov; in vsi kmetje imajo le 16 poslancev v dež. zboru. Nas delavcev je tudi nekaj tisoč, a za nas še ni prostora v nobenem postavodajavstvu, dasi tudi delavci prinašamo deželi kakor državi raznih neposrednih davkov. Zato pa tudi mi po vsej pravici zahtevamo, da se nam dá volilna pravica tudi v deželni zbor. Resolucija, ki jo je potem predlagal, se je jednoglasno vsprejela.

Zatem se oglasi še enkrat tovariš Gostinčar in govori o žalostnem stanju bolniških blagajnic in nasvetuje, da bi bilo dobro, da bi se združile vse bolniške blagajne v Ljubljani in bi imele skupno enega ali dva zdravnika, katera bi opravljala le edino bolnike bolniških blagajnic. Potem še govori o okrajnih bolniških blagajnah po deželi, katere so gotovo v najžalostnejšem stanu. Delavci dobé tam komaj petino tega, kar vplačajo. Kakor se nam je poročalo od neke blagajne na deželi, je imela okrog 1300 dohodkov, in čez en tisoč so vzeli zdravnik, lekarna in drugo službujoče osebje, okrog 200 so dobili bolniški delavci, namreč na teden po 60—70 kr., ako je bilo kaj v blagajni; če ni bilo, seveda ni dobil delavec nič. Drugi morajo biti plačani, on je zadnji.

Za njim se oglasi k besedi gosp. državni in deželni poslanec Povše in opiše delovanje državnega zbora, posebno gledé občne volivne pravice in drugih socialnih vprašanj in obljubi, da bo v prihodnje razvil več važnih vprašanj in se posvetoval o njih z delavci v večernih predavanjih; opozarjal je tudi delavce, da bi razne nedostatke naznanili poslancem, da bi oni potem na odločenem mestu potrebno vkrenili. Predsednik potem zaključi shod ob 11. uri s trikratnim živio-klicem na cesarja. — V nedeljo 13. tega meseca ob 4. uri popoldne priredi društvo shod v Šentvidu nad Ljubljano, v prostorih rokodelskega doma. Obravnaval se bo društven program z ozirom na nasprotnike.

Zagorska katoliška delavska družba je imela dne 30. dec. občni zbor. Mesto umrlega Vašteja je bil jednoglasno izvoljen Benjamin Detela prvim podpredsednikom, ki je že mnogo storil za našo družbo, vzlasti pri premogokopih. Po daljšem razgovoru so se vsi odborniki zjediniili v tem, da se od 1. jan. 1895 mesečno vplačevanje pri vseh udihi zviša od 10 na 20 kr. Vpisnina ostane pri starem, t. j. 30 kr. Vzrok temu je bil namen bolne ude skozi osem tednov, vsak teden po

2 gld., podpirati. Novi udje te podpore ne morejo dobiti pred tremi tedni. Ob dnevih čez teden dobi 30 kr. na dan. Ker so se mesečni dohodki zvišali, zato so vsi odborniki sklenili, naj se vsakemu umrlemu udu zvoni z velikim zvonom. — G. Mihelčič je daroval 100 kron za katol. delavsko družbo v ta namen, da se od tega zneska še deveti in deseti teden podpira bolni ud z ravno tolikšno podporo, namreč po 2 gld. na teden ter obljubi, da bode tudi pri svojih ožjih prijateljih na to deloval, da bi istotako vrlo družbo podpirali. Čast mu!

Politika po svetu.

Delavci pri državnih železnicah dočakajo, če Bog da, še to leto vesele izpremembe. Trgovinski minister je namreč obljubil, da jih bo vsprejel za stalno v službo in da bodo imeli potemtakem tudi pravico na pokojnino. Dosedaj so bili ti delavci navadni dninarji, katere so lahko vsak dan spodili. Sedaj bodo zavarovani za slučaj nezgode in vojaška leta se jim bodo štela. Tako se bo preskrbelo za 6000 delavcev. Mi to z veseljem pozdravljamo, a zraven zahtevamo ravno take pravice za delavce pri zasebnih železnicah. Če bi se to zgodilo, potem bi ne bilo treba kaznencev, da bi izpodrivali svobodne poštenjake in ne ponavljale bi se več besede, ki so jih nedavno slišali delavci na južni železnici pritoživši se proti kaznencem. Reklo se jim je namreč: »Kaznence moramo imeti; kam pa pojdemo iskat delavcev, kadar jih potrebujemo. Za kogar ni, naj se mu plača in naj gre.« Te krute besede so še hujše, če primerjamo, kako se ravna z navadnimi delavci in kako s kaznenci. Za najmanjši prestop delavca odpusté, dasi je morda že več nego 10 let pri železnici delal, kaznencem se pa vkljub vsem nerednostim in nepoštenostim, katere zakrivijo, nič ne zgodi.

Delavski uradi. Naša vlada misli uvesti poseben urad, koder se bodo poizvedovale vse stvari, ki se tičejo delavskega stanu in zapisavale. Ne dvojimo, da se bo pri teh uradih popisalo mnogo papirja, toda to ne bo še nič pomagalo, ako ne pride drugačen duh v postavodajavce. Od samih pisarniških popisanih papirjev ne pričakujemo rešitve.

Bolniške blagajne. Avstrijsko ministerstvo je že pred nekaj meseci poslalo bolniškim blagajnam, trgovskim zbornicam in drugim zadevnim zastopom in osebam posebno polo z vprašanji, kako naj se bolniške blagajne prevstrojijo. Kolikor je nam znanega, po Slovenskem delavci, tudi tisti, ki so v odboru bolniških blagajen, o tem nič ne vedó. Napak je pri sedanjih bolniških blagajnah toliko, da mnogo premalo koristijo, često še naravnost škodujejo. Zato pozivljemo svoje somišljenike, da zahtevajo od predsedništev raznih bolniških blagajen, da se jim predloži imenovana pola v posvet. Sicer pa ni to gledé teh zavodov naša zadnja beseda. Svoje somišljenike vzlasti na deželi pa prosimo, da nam poročajo, kako se oskrbujejo bolniške blagajne;

poročajo naj nam o volitvah, o tedenski svoti, ki jo dobivajo bolniki, o tem, koliko gre za lekarno in zdravnika, sploh o vsem, kar so tiče teh imenitnih, toda do zdaj še jako slabo urejenih zavodih.

Nesramnosti laških državnih očetov. Laško zbornico je s kraljevim dovoljenjem znani sovražnik katoliške cerkve in papeža, minister Krispi razgnal, ko je komaj pričela zborovati. Vzrok je bil ta, ker se je imelo izvedeti javno v zbornici, kako umazano je Krispi s svojimi tovariši delal s predsednikom rimske banke Tonlongom. Ta je namreč ogromno svoto tujega denarja zapravljal; da ga niso izdali, je podkupoval z velikanskimi svotami Krispija in druge brez vestne laške poslance (mej njimi 64 zborničnih in 25 senatorjev). Kedar je Krispijeva tretja žena Lina hotela kako novo obleko, kako zlato lepotičeje itd., pa je pisala Tonlongu naj ji pošlje kaj denarja. Našli so tacih njenih pisem sto in dva. Za primer navedemo jednega, ki se glasi: »Ljubi gospod predsednik! Včeraj je moj mož govoril v zbornici za rimsko banko. Pošljite mi 20.000 lir. Tisočkrat se zahvaljujem. Lina«. Tako je hinavski Krispi več sto tisočakov ugrabil zase in za svojo ženo. V zbornici je pa kričal in razsajal, kadar je hotel kedo govoriti o banki, češ, da vsak tak razgovor škoduje laškemu kraljestvu. Izmej družih brezvestnežev je dobil posanec Kjara 1.250.000 lir, Elia 16.000 lir itd. — In ti ljudje vzdržujejo »laško jedinstvo«? Ta Krispi hoče vničiti socijaliste? — Ubogo ljudstvo, ki ima take zastopnike in ministre.

Francoska vlada je zavrgla predlog, naj bi bile zavezane vse občine, keder oddajajo kaka dela, da določijo v pogodbi tudi najmanjšo plačo in najmanjšo delavsko dobo v varstvo delavcev. Vsprejel se je samo predlog, naj se skrbi, da bodo delavci počivali jeden dan v tednu in da se odpravi akordno delo.

V Švici je izvoljen za predsednika spojenih držav Zemp, prvi katoličan od l. 1847. V celem zboru je on jedini katoliške vere.

Na Portugalskem so imeli dné 16. grudna katoliški delavci v Lisabonu shod, katerega se je vdeležilo tudi več delodajavcev. Sklenil se je načrt jednotne organizacije katoliških delavcev.

Amerika. V Denveru je bil dné 14. in 15. grudna delavski shod, pri katerem so socijalni demokratje z vsemi svojimi predlogi sijajno — propadli. Pomilujeno!

Razvedrilo.

Sprava.

»Dragi prijatelj! bolje je, da vam precej po pravici povem: Le še štiriindvajset ur bote živeli, če imate torej še kaj urediti, ali če bi radi še videli svoje sorodnike, ne čakajte več dolgo.« To je govoril zdravnik v neki londonski bolnišnici.

»Pošljite po katoliškega duhovnika, pa hitro«, dé umirajoči; »moj Bog! le še štiriindvajset ur!«

Komaj dve uri je, kar so ga rešili iz pogorišča neke hiše; roke so mu bile sežgane in mrtve, vse telo je bilo razmesarjeno, obraz poln ran. Dva človeka je rešil iz ognja; slišal je, da kliče še ubogo dete na pomoč. Ni premišljal dolgo, hitel je tretjič v gorečo hišo, toda podrla se je naenkrat in ga podsula.

Usmiljena sestra, ki mu je stregla, šepetala mu je: »Pogum, prijatelj, pater Matija pride precej in ostal bo pri vas, dokler boste hoteli. Kako vam je bil vendar ljubi Bog dober, zasuti bi bili lahko umrli, in kakor po čudežu so vas iz ognja izkopali; gotovo moli kdo za vas.«

Tiho ječanje je bil odgovor.

»Tako ste bili pogumni, dvema ženama ste rešili življenje, ki bi bili brez vas žalostno umrli. In Bog naj bi take junaške bolezni ne poplašal?«

»Oh, sestra, vsaka vaša beseda me zbode.«

»Glejte, tu je pater Matija«, dejala je, vstala in se umaknila duhovniku. Usedel se je, položil blagoslavljajočo roko nesrečnemu na glavo in dejal: »Moj sin!«

»Oh oče«, rekel je bolnik, »ne bodite mi vendar tako dobri, nisem vreden, da bi mi dejali sin; če bi vse vedeli, ne govorili bi več tako z menoj.«

»Moj sin«, odgovoril je milo duhovnik, »ne obupaj; Jezus Kristus je ljubezen in usmiljenje samo; bodi miren in povej mi, kaj te teži, in srce se ti bo umirilo.« In sedaj je izpovedal umirajočega. Po izpovedi je pa še dolgo govoril z njim. Bolnik mu je važne stvari naročal.

Par ur pozneje je hitel pater Matija po mestnih ulicah in se je ustavil slednjič v mirnem oddelku mesta pri priprosti hiši. Pozvonil je in vstopil v ubožno stanovanje, kjer ga je s spoštovanjem sprejela resna žena, kateri se je videlo na obrazu, da je veliko prestala. Vse je kazalo, da je šivilja.

»O pater, kako me je vaš obisk razveselil! In vendar imate tako malo časa!« »Res je. Toda moram govoriti z vami o ponesrečencu, ki so ga prinesli danes v bolnišnico. Strašno se je opekel pri požaru na cesti N. Junaško je rešil dve ženski, tvegajoč svoje življenje. Ko je šel pa še tretjič v ogenj, da bi rešil nekega otroka, ga je podsulo. Kar čudež je, da je še živ. Bog je res Bog usmiljenja. Izpovedal se je in mi naročil, naj vam povem nekoliko njegovih zgodb. Star je 55 let, velik in močan kakor orjak. Oženil se je pred 24 leti, njegova mlada soproga mu je rodila hčerko; bil je v New-Yorku in je imel srečo v vseh svojih podjetjih. Piše se . . . Burke, Jakob Burke.«

Ko je žena zaslišala to ime, obledela je, stresla se in krčevito sklenila roke. Vstala je in zaklicala: »Pater, to je moj mož.«

»Vem«, odgovoril je Pater; »usedite se in bodite mirni, dokler ne opravim, kar mi je naročeno. Bil je, tako mi je povedal bolnik, najsrečnejši soprog in oče na svetu. Angelj miru ga je varoval. Le malokdaj, le tu pa tam ga je zapustil: varoval se ni pijače. Le malokdaj se je opil; kadar se pa je, tedaj je divjal. Toda pripovedujem naj na kratko. Neki večer je prišel pijan domu. Soproga je sedela molek v rokah držeč ob zi-

belki hčerkinini in pela: »Češčena, morska zvezda.« Njen lepo doneči glas, pobožni napev, svete besede, vse to zdelo se mu je, da ga opominja. Jeze ves iz sebe zagrabil je mramornato podobo Matere božje in jo je vrgel moleči ženi v glavo. Žena je zavpila — in padla otroka v naročju držeč na tla. Iztrgal ji je otroka iz rok in jo je vrgel skozi odprto okno, da bi se tako ubila. Zdaj šele se je zavedel, groza ga je bilo tega, kar je storil; hkrati ga je obšel velik strah pred svetno pravico, in zbežal je nevede kam. Prišel je v luko, kjer se je uprav ladija pripravljala, da bi odjadrala. Preoblekel se je v obleko nekega pomorščaka, ki je bil pripravljen oditi z ladije, odpotoval je iz New-Yorka, in je begal potem leta in leta v strahu, kesajoč se in obupavač po svetu. Teden je tega, kar je prišel v London in se nastanil prav v tisti hiši, ki je davi pogorela. Zdaj umira. Dejal sem mu, da mu bom pripeljal ženo, ki je ni umoril, in ki je vse pozabila in mu odpuстила. Ko mi ni hotel verjeti, pripovedoval sem, kaj ste mi pravili o njem, tedaj ko ste darovali Bogu svojo hčer za usmiljeno sestro. Tako je konečno vendar vaša vroča molitev uslišana in poplačal vam je Bog dolgotrajno trpljenje. Ali morete koj k njemu?«

»O seveda, pater!« je odgovorila.

»Grem brž in pripravim soproga na vaš prihod; pridite za menoj kar najhitreje morete. Bog vas blagoslovi in vam daj moč, da vas ta nadloga ne omaga.«

Ženo je to pretreslo do dna srca, vendar jo je prešinjalo nekako veselje, ko je hitela v bolnišnico, kamor je skoro tako hitro prišla kakor duhovnik. V sprejemni sobi prišla ji je naproti mlada usmiljena sestra, objela jo in ji rekla: »Pojdi ljuba mama, in idi z menoj.« Molče ste šli po hodnikih v sobano, kjer so ležali bolniki; ponesrečenec je v vsakega prišleca boječe uprl oči, iz katerih se je videlo, da nekoga pričakuje. Slednjič se prikaže tudi njegova žena. Skočila je k njegovi postelji objela ga in poljubila ječaje: »O, Jakob, moj ubogi, dragi mož!«

Bolnik ni mogel govoriti, tako ga je prevzelo veselje. Ustni sta se mu tresli, glas mu je zastal. Slednjič izpregovori tiho, da se je komaj slišalo: »Marija, moj angelj ljuba moja žena, vsa ta leta sem mislil, da sem te umoril.«

Žena je jokala. Jokaje bi se bila rada smehljala in je dejala: »To se ti je le zdelo, tega nikar več ne misli . . . Glej Jakob, tukaj je tudi tvoja hči, tvoja mala Stella«, in pokazala je usmiljenko, ki je klečala ob postelji. Tudi Stella se je nagnila nad očeta, pogledala ga milo z nedolžnimi očmi, poljubila mu čelo in dejala: »Ljubi Bog te blagoslovi, ljubi oče, in ti daj moč in potrpežljivost, da bi mogel v strašnih bolečinah potrpeti. Prosila sem za-te žalostno Mater božjo, pomagala ti bo in te tolažila.«

Ubogi bolnik je komaj vedel, kaj mu je. Gledal je obe in je klical, kakor da bi hotel samega sebe prepričati: »Moja žena, moj otrok! Kaj, ali se mi sanja?«

»Ne«, odvrnila je gospa Burke-ova, »nič se ti ne sanja, vse je res. Ne bove te zapustili«, in šepnila je

še: »O, kako mi bo dolg čas, dokler ne pridem k tebi v nebesa.«

»Nebesa«, ponovil je za njo zdihujoč, »ne, ne verjamem. Moral bom prej še veliko trpeti; potem pa upam . . . Oh, povej mi še jedenkrat, ali si mi odpustila.«

»To sem že davno. Vedno sve s Stello molili za-te. Mislili sve, da si utonil; našli sve tvojo obleko, uro in nekaj papirjev pri nekem utopljenču. Neki skrivni glas mi je pa dejal, da nisi bil ti.«

V tem je druga usmiljenka za patra Matija vse pripravila, da bi dal umirajočemu sv. popotnico. Vsi so jokali, kar jih je bilo zraven; bolnik je mižal, od časa do časa pa mu je pritekla po licih solza veselja. Za nekaj časa je zopet odprl oči in dejal: »Stella!«

»Kaj bi rad, oče?»

»Kakšno samostansko ime imaš?»

»Stella, sestra Stella, tako mi je ime, kakor prej.«

Zasmehljaj se je zadovoljno. Stella matutina, o, zgodnja danica!« dejal je, Marija. Ave Maris Stella, Češčena, morska zvezda, to pesem si takrat pela, slišal sem jo vedno in povsod, v San Francisco, v Indiji, tu v Londonu; škapulir in molek, ki si mi ju bila podarila, imam še.« Tu so se mu zatisnile oči in začeli so moliti molitve za umirajoče . . . »Marija!»

»Da, Jakob.«

»Kako je tema. Ali se ne bo kmalu zdanilo?»

»Da, kmalu, kmalu boš pri Bogu, ljubi mož. Če me še razumeš, moli za menoj: »Jezus, Marija, Jožef.«

»Je . . . zus, Ma . . .«

Zadnjih besed te molitve ni več izgovoril na zemlji. Globoko je vzdihnil, in spokorna duša je zapustila telo in stopila pred pravičnega božjega sodnika, pri komur je usmiljenje in obilno odrešenje. Pri njem ste pa klečali in molili žena in hčerka v upanju, da se snideta ž njim v nebesih.

Socijalni pogovori.

Stranke. Preteklo je že nekaj let, odkar smo sedeli v ljudski soli! Koliko nas je bilo tam skup iz vseh stanov, in vrlo dobro smo se imeli. Vpraševali se nismo, kaj da so stariši, kaj bomo nekoč, koliko je drug imenitnejši od drugega — čemu to? Nedolžnost v srcu in smeh na licu je bilo znamenje, na katerem smo se spoznali, da smo jedno.

Pa ni bilo dolgo tako. Komaj smo bili toliki, da so se upali stariši brez nadzorstva pustiti nas na cesti četrte ure, že so si začeli nekateri domišljevat, da so kaj več od drugih. Sprva smo se ločili po tem, kdor je močnejši. Oni, ki je bil največji in je imel najtrje pesti, bil je med nami kot kralj. Z nekakim plahim spoštovanjem so se zbirali njegovi tovariši okoli njega in bili ponosni, da so četa onega, ki je najmočnejši.

Kmalu smo se začeli tudi še drugače presojati. Ta je imel večkrat nove hlače od drugega, ali mu je celo kdaj mati privezala svileni ruto okoli vratu — to je

vzbujalo in netilo ponos! Jedna rutica, jedni novi čelveljčki, koliko izpremembo naredi to v otroškem srcu! Taka malenkost more včasih vzbuditi spečo samozavest, iz samozavesti narediti ošabnost. A ošabnost v jednom vzbuja v drugem užaljenje. Tako nastane mržnja, in duhovi, ki so se še pred kratkim razumevali in ljubili, začno se ločiti. Tako je bilo pri nas. Kako smo čudno gledali, ako je prišel kak »gosposki«, katerega smo imeli doslej za sebi enakega, naenkrat ves čeden in nov med nas in se začel postavljati in nositi kakor petelinček.

Začeli smo se razdruževati. Zbirali smo se v posamezne gručice in — zabavljali čez one. In čim večji smo postajali, čim starejši, tem bolj smo se ločili — in zdaj, ko smo vstopili v življenje, da skrbimo sami za-se, da postanemo možje, bil je že vsak osamljen. Kmalu so nas ločile dolžnosti poklica, gmotne razmere in različna izobraženost, da smo si bili ptuji, mi, ki smo si bili nekdanj tako bližnji po mislih in čustvih.

To je prehod iz otroških sanj, iz mladostne zaupljivosti in brezskrbnosti v dobo dela in truda. Mladostno prijateljstvo, ki se oklene z brezmejno vdanostjo ljubljene predmeta, izgine, namesto čustva stopi premislek. Korist začne sedaj družiti ljudi, kjer so bile prej besede prijateljske ljubezni, odločujejo sedaj hladni računi. A one, katere združuje le skupna korist, jih ravno ta zopet loči, kadar je drug drugega izsesal; koristolovec je vedno sam, brez pravega prijatelja, brez trdne podpore. A tako ne more ostati. Kaj je jeden človek? Človek sam sebi je pač neizmerno veliko, res vesoljstvo v manjši obliki je njegova narava, nebo in pekel nosi v sebi. A kaj je človek v vesoljstvu? kaj je pojediniec v človeštvu? — Prav malo, mnogokrat celó nič ne. Trajnega vspeha jeden ne more doseči, zato treba sodrugov, treba je stranke.

Da, stranke je treba. Pač bi bilo boljše in boljše, ko na svetu ne bi bilo strank; a to so sanje in prazne želje. Stranke so v srcu človeškem, in naj ne bi bile v narodih? Dobro in slabo poželjenje se je borilo že v naših prastariših, in naj ne bi ločilo človeštva? Kakor je rekel nekoč naš Zveličar, da ne more biti drugače na svetu, nego da pride pohujšanje, tako je nemogoče, da bi bili vsi dobri ali pa da bi bili vsi slabi. A naša stvar je, da se odločimo za dobro stranko.

Kot otroke nas je združeval slučaj in detinsko čutenje — kot može naj nas družijo možko in neustrašeno prepričanje! Naj nam nikdo ne očita, da smo strankarski, zakaj naša stranka je dobra. Ni dobra zato, ker smo mi dobri in pošteni, ampak zato, ker je dobra in poštena naša stvar. A za to stvar je treba delati, drugače bomo imeli sramoto, da smo se za dobro stvar slabo borili. Zato pa je treba edinosti in zaupanja.

Zdravje.

Hrana. (Dalje.) Jedila, ki jih človek dobiva iz rastlin ali živalij, so tako sestavljena, da ravno lahko telo z njimi izhaja. Tako so n. pr. meso, kruh, mleko

itd. jedila, ki imajo v sebi kot redilne tvarine: beljak, mast, sladkor, nekaj kisline, največ vode, in minerališke snovi. Med vsemi jedili pa ima edino mleko te snovi v takem razmerju, da zadostuje samo zase, vsaj nekaj časa za rast in življenje. Vsa druga jedila sama zase niso vstani zadostiti organizmu. Zategadel je potrebno, da človek vživa mešano hrano. Meso je potrebno posebno za človeka, ki težko dela. Ne moremo sicer trditi, da ljudje brez mesa ne bi izhajali, vendar če pomislimo pogoje, bode nam stvar jasna. Brez mesa živijo pač bolj lahko ljudje, ki delajo na prostem in se veliko gibljejo in sicer zaradi tega, ker taki lahko nadomestujejo meso z večjo mero kake druge jedi. Da bi si pa delavec, ki le v kakem tovarniškem kotičku sedi, ter se morda celi dan ne premakne iz svojega mu odločenega prostora, nalagal svoj želodec z veliko mero namesto dostojne in zanj primerne mere, tega nihče ne more in ne sme zahtevati.

Ravno ljudje po tovarnah bi zaradi tega rabili dobro in primerno hrano. Kakšna pa naj bo?

Ker obstoji človeško telo iz 70 odstotkov vode in le 30 odstotkov iznašajo druge snovi, ni odveč, da se pri hrani omeni tudi voda, kakšne lastnosti da mora imeti. Voda mora biti v prvi vrsti čista in svitla ter popolnoma prozorna. Gorkota mora biti vedno nizka in enakomerna. V njej ne sme biti prav veliko raztaljenih mineraličnih snovij; posebno ne soli; zategadel ima biti voda brez vsacega okusa in da je tudi brez vsacega duha, ne smejo biti v njej organske tvarine. Vodo, ki ima organske snovi v sebi in ki je jako nezdrava, spoznaš ako jo pustiš nekaj časa stati v časi. Voda postane kalna, dobi slaček okus in neprijeten duh. Ker pa si posamezni človek za vodo ne more skrbeti, posebno pa delavec ne, ko nima nič svojega, bi bila naloga, da se vsa voda, ki jo vživajo ljudje, postavi pod posebno nadzorstvo. S tem bi se preprečila slaba navada, da se sploh voda iz vsakega studenca rabi, naj je dobra in zdrava, ali ne. Studenci s slabo vodo naj bi se zaprli in naj bi se skrbelo za dobre izvireščine. Na drugem mestu moramo omeniti meso. S početka smo že omenili, da je za delavce neobhodno potrebno, da vživajo meso, kajti ravno z mesom si nadomestujejo vse svoje moči, ki jih izgubljajo pri mehničnem delu. Če uživajo mesno hrano, jim ni treba svojega želodca obložiti z drugimi jedili, ki zavoljo svoje velike množine, ki je potrebna, da se človek nasiti, le pri delu ovirajo.

Pri tej priliki pa moramo omeniti, da ni vse eno, kako da je meso. Navadno se misli, da je le meso in dobro je. Čim bolj čisto je, to se pravi, čim manj ima žil, belih preteg itd., tem boljše in redilnejše je. Skoro nobene vrednosti pa nima meso, ki se vleče, ako je skuhan in ima več drugih nego pravih lepih kitnih delov v sebi.

Kar se tiče prikuh, so najbolj redilne: fižol, grab, leča; za temi pride pa krompir. Drugim prikuham pa moramo skoraj odreči vsako vrednost. Služijo nam le za to, da lahko in prijetnejše uživamo druge reči. Tem prikuham prištevamo: zelje, repo, spinačo, solato in druge

take reči. Razven vode in nekoliko soli in sladkorja, ki ga imajo v sebi, jim primanjkuje mast, beljak, ki so glavni pogoji vsake redilne hrane. Naj še mimogredé omenimo, da tudi kava nima velike vrednosti za rast in tudi čaj ne. In le čuditi se moramo, da se še pri vsem tem toliko kave povžije, akoravno se je že veliko pisalo o tem, kako je celó škodljiva, posebno pa za deco. Zpomnite si to, prijatelji, ter ne dajajte deci kave in čaja. —ih—

Drobtine.

Srečna prihodnost. Socijalni demokratje, pijani fantazije o prihodnji socijalno-demokratski državi, poslužujejo se vseh pripomočkov za pridobitev privržencev prihodnji državi. Na Dunaju pridobili so si zato izvrstnih zaveznikov, »stebrov prihodnje države«, s katerimi hočejo izpopolniti svoje, menda ne pregoste vrste v Avstriji. Ti zavezniki — rokodelski učenci — podprli bodo socijalno demokracijo tembolj, ker je njihov ideal ali vzor, na podlagi katerega hočejo ustanoviti prihodnjo socijalno državo: »ljubica«, »smodka« in pa »vrček«. Pred nekaj časom sklicali so socijalno-demokratski voditelji na Dunaju neki shod »mladih mož«, katere imenujemo rokodelske učence; tam so si ti izrekli pravico, da ne poznajo »razločka« med mojstrom, pomočnikom in učencem, prepovedujejo si tudi »zausnice« in pa tikanje. Dalje zahtevajo, da mora biti dovoljeno vsakemu imeti »ljubico«, »kaditi smodke« in v »gostilno hoditi«. Nedelje morajo biti popolnoma njihove, ter si ne pusté kratiti nikakor kakršnega koli razveseljavanja. Mislili bi, da bodo socijalno-demokratski »vodje« zahtevali za rokodelske učence, da jih morajo mojstri popolnoma priučiti rokodelstva, da mojstri, kateri sami ne umejo svojega rokodelstva, ne smejo imeti učencev, da se mora ravnati z učenci dostojno, da učenci delajo le osem ur na dan, drug prosti čas pa naj vporabljajo v nadaljno svojo izobrazbo. Toda kaj je mar socijalnim demokratom korist posameznikov, četudi delavcev, da le oni dosežejo svoj namen — Srečna prihodnost, katere vzor je: »ljubica, smodka in vrček«.

izvrstna tolažba. Letošnjo »pomlad« vprizorili so socijalno-demokratski »vodje« z obetanjem podpore in drugimi »prefriganimi« sredstvi, njihovim namenom potreben štrajk mizarskih pomočnikov na Dunaju. Štrajkujoči so imeli več shodov in na enem shodu so menda posebno tožili o »lakoti vsled štrajka«. Kaj menite, dragi bralci, kaj jim je neki »vodja« nato odgovoril? Gotovo jih je vsled dobrosrčnosti, ki je lastna soc. dem. vodjem povabil, naj pridejo po podporo, katera se jim je poprej tako obetala, da bodo mogli vsaj svojim otrokom kupiti kruha. Toda nič tacega, pač pa jim je rekel, in to si zapomnite, dragi čitatelji in delavci: »Če ste lačni, vlezite se na trebuh, zakrijte se z odejo in mižite, potem bo želodec mislil da je noč, pa vas ne bo več nadlegoval; jaz tudi tako delam.« Vendar si je pa »vodja« po shodu nabasal in zalil svoj

želoдец, mizarji so morali iti pa lačni domov, k lačnim svojim družinam. Tako se hoče pomagati delavskemu stanu iz sedanjih žalostnih razmer.

Papež in delavec. Rimski list »Voce« je poročal, da je nedavno v spalni sobi popravljaj delavec Busato tlak. Sv. Oče so se dalj časa razgovarjali z delavcem ter ga spraševali o delavskih razmerah in o njegovi družini. V spomin so mu dali srebrnih svetinj zanj in za vse njegove domače. Značilno je za papeža, pravi imenovani list, da niso hoteli vsprejeti med svetom toliko slavljenega francoskega pisatelja Zola, razgovarjajo pa se prav po domače s priprostim delavcem.

Kdo laže? Zadnji »Delavec« je prinesel notico, podpisano od železničarjev, kjer trdijo, da je »Glasnik« poln laži in obrekovanja proti železničarjem, da je bilo 400 železničarjev na shodu v kazini in da so se čuli »fej«, ko je sodrug Rajman govoril o dr. Luegerju. Mi pa, ki smo bili tudi pričujoči na tem shodu, vemo, da ni bilo nič več kot 250 ljudi z ženami in otroci in vsem socijalno-demokratskim štabom. Železničarjev ni bilo nad 120 mož. Ko je sod. Rajman govoril o dr. Luegerju, so se res videli kisli obrazi ljubljanskih socijalnih demokratov, ker je govornik hvalil dr. Luegerja, da se je potegnil v državnem zboru za delavce. Potem trdijo, da jim mi podtikamo brezverstvo le zato, ker se nočejo klanjati klerikalcem. Vse drugo, bratje socialisti, prenašamo ložje, nego hinavstvo. Socijalna demokracija stoji in mora stati popolnoma na brezverskih tleh. Njena načela so popolnoma goli materijalizem, ki pozna samo grudo in ki trdi, da se je človek počasi razvil iz živali in ki najodločneje taji Boga, svobodo in neumrjčenost duše. Vaš Marko in Engels to neštevilnokrat naglašata. Vaš Bebel je dejal v imenu socialistov l. 1872.: »Mi hočemo na političnem polju republiko, na gospodarskem socijalizem in na tem polju, ki se dandanes imenuje versko — ateizem (brezverstvo).« In ali ni jasno »Delavec« taji Boga, ali ni dovolj jasno letos o Božiču pisala »Arbeiterzeitung«, da hočejo imeti delavci nebesa samo na zemlji? Če ste res možje, pokažite se brez hinavstva in nikar ne slepite ljudstva, da ni socijalna demokracija proti Bogu in veri. Če pa niste tega vedeli doslej, potem storite, kakor vam velewa vaša vest in obrnite hrbet vsi socijalni demokraciji.

Delavčev račun. Navada je, da ob novem letu gospodar pregleda in izdela račune pretečenega leta, da vidi, kako je gospodaril. Tukaj podajemo priprostega delavca račun, kateri ni imeniten in tudi ne učen, ali je vendar bolj zanimiv, kakor pa tisti, katerega bo gospodar izdeloval cel mesec in v njem štel milijone. Saj tudi bogatini dajo v časopise svoje letne račune, zakaj bi jih še priprosti delavec ne dal. Preživeti je moral naš delavec sebe, ženo in dvoje otrok. Na dan zasluži 75 kr., kar zneso na leto 225 gl. Od tega zaslužka mora plačati za svoje slabo stanovanje 60 gl., za vodovod 3 gl., za kurjavo 18 gl., za obleko 20 gl., za čevlje 14 gl.; ti stroški znašajo 115 gl.; potem še ostane za živež, za

šolske potrebe otrok, itd. 110 gl.; od tega pride na celo družino vsak dan krog 30 kr., ali na vsako osebo 8 kr., reci osem krajc. In tak račun ima večina naših delavcev. Tukaj naj se ogledajo tisti, kateri pravijo, da delavcu ni nobene sile, in da socijalno vprašanje ni še pereče.

Socijalističen shod. Dne 6. prosinca t. l. je imel priti zopet Grablovic v Zagorje s svojo slamnato mlatilnico, a s tem razločkom, da je moral imeti vsakdo vstopnico, kdor je hotel slišati njegov nektar in ambrozijo. Vzeli bodo neki v najem malo hišico, da bodo imeli notri časopise, knjižnico in pogostne shode. Kedaj se bodo spametovali ubogi rudarski trpini, katere gloje poleg drugih še nesrečna socijalna demokracija?

Nesreče pod zemljo. Dne 5. grudna je zasulo dva rudarja v majravskem rovu blizu Kladna na Češkem, dne 13. zopet dva in sicer petnajstletnega Oplta in šestnajstletnega Valenta. Rudarski zakon prepoveduje rabiti delavce pod 16. leti v rudnikih. Navedeni slučaj nam priča, kako se izpolnjuje. — Za varnost bi se ravno v tem rudniku pač lahko bolj skrbelo, ker je imela praška železarsko-obrtna družba, lastnica teh rudnikov zadnje leto 1,799.956 gld. 70 kr. čistega dobička. — Poročali smo že, da je v aninskih rudnikih na Ogerskem mnogo ljudij zasulo in da je rudniška družba brez sramu po celem svetu — beračila za ponesrečence. Kako je potem uporabila ta denar, se razvidi iz teh le dogodbic. Sedeminsedemdesetletna starka je izgubila svojega jedinega rednika, sina Vaelava. Za odškodnino je prejela celih — 15 gld.; rekli so ji namreč, da je njen sin samo šest let delal v rudniku. Sedaj revica berači. Matere so sploh dobile k večjemu 20 gld., vdove pa po 50 gld. — S tem si družba gotovo ni oprala svoje vesti, pač pa si je obvarovala to, kar je v našem času najpoglavitejše, namreč poln mošnijič.

Sličica. Naša država kupila je na Angleškem za 187.000 gld. jednega žrebca; brani se pa v dunajski deželni bolnišnici plačati za revnega bolnika 1:20 gld. — To je dokazal v Nizjeavstrijskem deželnem zboru poslanec — Kupka.

Kateri bogotajec je hujši? Ali tisti, ki se z dinamitom bojuje, ali ta, ki ima strupeno pero? Brez dvoma zadnji. Zakaj? Zato, ker bogotajci z dinamitom oboroženi uničujejo le poslopja in telesa, pisatelji-bogotajci pa skušajo celi društveni red uničiti ali prevrniti — in človeško dušo na veke pokončati.

Sloy, katol. del. društvo

priredi

dne 13. prosinca ob 4. uri popoldne

shod v Šentvidu.

Vspored:

Društveni program in njegovi nasprotniki.

K shodu vabi

odbor.

Prihodnja številka Glasnika izide 24. prosinca.